

Nepodpisani se dopis na tisku.
Preposlana se pisma tiskaju po 5
čvor. svaki redakcija. Opis od 5 re-
čica 5 st. ili u službi operacija
uz pogodbu za upravu. Novci se
staju postarškim naputnicom (as-
trogo poštice) na administraciju
„Naše Sloga“. Ime, prezime i naj-
blizi poštu valja točno označiti.

Kontakt list nadodjele na vremenu
naka to javi odpravniku u otre-
čenim pismom, za koje ne plaća
postaršte, ako se izvane napisi:
„Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Sloga ratača mala stvari, a sloga zna pokvariti. Nar. Vrs.

Poziv na predplatu.

Iztekla eto i dvadeset i prva godina
šaljimo naš list na krilo vetrova
nam roda. Stupili smo smo hvala Bogu
u dvadeseti drugu godinu. Pozivljucu
rođu na novu predplatu, nadamo se
da će nam ostati vjerni svi starci po-
moćnici i predplatnici i da će se k
ovim pridružiti i oni, koji rođe do-
sada nisu mogli ili mogli.

Predplata s postarinom za cijelu
godinu stoji za imućnije for. 5., a za
seljaka for. 2. Za pol godine polovicu.
Izvan carevine za postaršnu, više.
Novce ne treba šljati u započetou
listu, jer je predrago, nego poštarskom
naputnicom (taglia postale).

Budući da nam se želite više putati
novce u razne slike, molimo svaku
koga, da uvjek točno naznači, što je
za predplatu, što za što drugo.

I ovom godom molimo naše duž-
nika, da već jednom zadovolji svojoj
dužnosti, jer nije lepo ni pravedno
list primati a ne plaćati ga.

Preporučamo napokon svim rodo-
ljubom, da nam dopisuju iz svojih
krajeva po istini sve, što misle, da
može narodu koristiti.

Uprrava „Naše Sloga“.

Srećna nova godina!

Evo je opet jedna godina prošla
u nepovrat. Mnogim je dovesla smrt,
mnogim život, nekomu sreću, drugomu
nesreću, nekomu slasti i užitka, dru-
gomu čemera i stradanja. Kolo sreće
vrtilo se jo i prošle godine kako
uvjek; ljeputa i grđoba, dobro i зло,
izmenjivalo se je po vječnom zakonom,
koj je naš slavni pjesnik označio
kratki, ali istinitimi riječi: stajna
samo miena jest!

PODLISTAK.

Obiteljska tajna.

Komedija u tri čina.

Napisao: Evgenij Kumićić.

Nije tomu dugo, što vas je naš du-
roviti pisac gospodin Kumićić obdario
krasnim na dramskoj ljudi preventom
„Sestrama“, a to su ovih dana ponovo
otvorile vrata naše Thalije, da na poz-
ričnim daskama gledamo i drugo djelo,
koje je nikako iz plodnog pera našeg
ženjaljnog pisca „njegovu“. Obiteljs-
ku tajnu. Kazalište duktom pano-
lože, parter i galerije prenatpne, - av-
to odavalo je izpozantnu sliku u okviru
sveobuhvatne kredibilitosti. A onda istom, kad
se je prvič vratio, a zavjesa pal, raz-
legla se barem pljeskai burnog odobravaju-
kazalištem, te je g. Kumićić bio trikrat
izazvan na pozornicu. Na koncu drugog i
trećeg čina bio je opet aktor predmetom
sedućih ovećaja, koje su se kasnije, kad
se je g. Kumićić vratio kazalištu, pretvorile
u pravo slavlje. Veliki dio občinstva po-
pratiti ga uz bune, živilio-klice, sve do
njegova stana.

Meni nije ni izdaleka na umu, da
sa ovih par redaka očejim Kumićićevu
komediju, već mi je samo do toga stalo,
da čitateljima vredne „Naše Sloga“

cratko priobčim izradak iz ove prekrasne
komedije. Ponajprije varam da istaknem
u pehvalju žinjenici, da gosp. Kumićić
nakon ne zaboravlja svoje ne domovine
te će čini malove velik njegovih umnih
prizvoda odigravaju na obali Jadranskog
mora - u kršnju Istri. Pa tako je u sviju
Obiteljsku tajnu prenesuo u dra-
jinstvu Opatiju.

Nedaleko Opatije živi u svojoj vili
Karlovačka udova, odjetnika rit.
Pristinica, vrlo tušta i slavica žena, koju
je stalo mnogo do nustava, pa u svrhu
deži na svome imanju i upravitelj de-
bara - zvonača Cibica. Njezina osa-
nae-godžidžana kćerka Zorka imade dra-
prosesa: odjetniku dr. Branka Adamiću
i Dalmacije, koji je tričlan i znacajan
momak, te mu djevojčica peklijanica sreća, u
dugoj je barun Stroemer, hulja, nitkov
i pustelj, koji je u igri potrafil sa svojim
umetnikom. Stroemer ide na ruku Zorkinu
majku, ženu aristokratskega načela, koja iz
dne duše miri ne demokrate, k kojima
se ubraja i dr. Branko Adamić, a s
njome se slaze i gđa. Bičibana, su-
pruga uživnjeg brata Marka pl. Malja-
nića, koji se drži velikim učenjakom, te
nu je jedina želja, da ilustrirani list
„Kosmos“ donese njegovu sliku. Biči-
bana i Marku imadu kćer Amaliju, u
čedovici brentilijoz pre Šestora. Obe c-
nagera, te bi po tom bila Amaliju
bratrušdom Zorka. Iznenadna padne u vilen
i grof Kalkanor, koji je proputovao
mal ne cijelu Europu, pa se je stratio i u

Opatiju. Grof doznao, da je tilla gdje.
Karol na ne prodaju, uputi se onamo, te
se upozna sa Zorkom, kojog kćerkinje rje-
čima vježbu hujav, ut ona ga na shvaća.
U to dođe Amalija, te čim se njezine voci
ukoliko pogledao grofa Kalkanora, sruši-
te na stolicu i padne u novost. Tim je
srđen I. čin, a občinstvo je sada na čistu,
da izmedju gr. sa Kalkanor i udore Ama-

lijije postoji neka tajna. . . .
Amalija živila je prije udaje sa majkom
u Beču, gdje je upoznala grofa Kalkanora,
kojeg se smrtno zaljubi. Plod te ljubavi
bila je djevojčica koja je ugledala skjello
u Mletcima, a da se spasi čast Amalije i
njene obitelji, nje gdje. Karolina Pe-
stunić die k sebi i nadje mu svoje
obiteljsku imu. Medutim se grof Kalkanor
na želu svoga očeta oženi, a nakon smrti
svje žene, dade se na razna putovanja i
tako je stigao u Opatiju, gdje se je, kôsto
prije vidjemos, upoznao sa Zorkom. U
jednoj majstorški izvedenoj sceni odkrije
Amalija gru Kalkanoru obiteljsku tajnu,
da je naime Zorka njihovo die te
i tim je glavni eror komedije razrijeđen.
Grof se leće i molii Amaliju, da mu uprati
na nevjeri, ali usud, jer ona neće o tom
ni da čuje. U to unide Zorka, grof ne
može dalje, da se uzdrži, padne pred dje-
vojkom, no koljena i troumni glosom pro-
stavlja: „Moja kćerko!“ Oto je konac II.
čina.

U III. činu znade već Zorka, tko je
Kalkanor, nu ona joč uvick drži Karolinu
svojom majkom, te je sij-čina vrča želja,

Isilan arhiv Šverck'ske
arku.

Dopisni se ne naručuju za
netiskuju.

Nebiljegovani listovi se ne
predaju s postarinom sti-
for, za seljake 2 for. na godinu
Razmjerno for. 2 for. za po-
dručje. Izvan carevine više postari-

Na malo jedan broj 5 cent.

Uredništvo i administracija usta-
će u Via Caricula br. 23

Naša ratača mala stvari, a sloga zna pokvariti. Nar. Vrs.

Sloga ratača mala stvari, a sloga zna pokvariti. Nar. Vrs.

obnovi tako, da protivna misao ne-
nadije ljudi za se, — sara taj čin
vele je znamente, jer kod ljudih vla-
dimi ruši danonice onu krvu vjeru,
da smo mi narod nestrašan, nepristu-
pan redovitom napredku.

A ljudem talijanskoga roda one
občinske uprave daju triđi dokaz, da
Hrvati nisu došli da ruše, nego da
podzidaju i popravljaju, što su žali-
boze sami Talijani na svoju sramotu,
u na našu štetu razvalili i pokvarili.

To, recimo malu, narodnu poli-
tiku držati nam treba božjom pomoći
i mistačne godine: Ponarodjenje škola
i javnih uređa, dobro gospodarstvo
občinsko i zemaljsko, a tim i budi
koji dobitak tjelesni za težko izmučeni
narod hrvatski, to je misao svih nas;
na to treba, da svih gledamo i nasto-
jimo svakim boljim načinom.

A kad budemo tako svi Hrvati
svaki svoj diel kućice popravili i ure-
dili, onda će najprosjetnije glave
našeg roda ustati pak će reći: Dobro
je to, ali nije trajno, dok se svih
braća ne pošašte vezom jedinstva na-
rodog i domovinskog!

Dao Bog uskorili se ti koraci
i taj napredak!

Kako njezda, kad bijasto djeca,
jubokom rumenom narodnog prepo-
roda, dolazimo evo pred Vaše stane
sa „Našom Slogom“ i kličemo:
Vam kako, onda: „Sretno nov-
ljetje, rođovito, dobro
koristno!“

Bivši namjestnik u Trstu baron Pretis de Cagnodo.

Prošlih dana, dne 16. decembra, umro
je u Beču baron Pretis de Cagnodo. Bio
je po dva put e. kr. namjestnik za Pri-
morje u Trstu, naime od godine 1871. do

da se punire njezini zaradjeni roditelji
Postlige dugih molba oprusti Amaliju g osu
Kalkanoru, avioju bivšemu ljubovniku,
oni se izmire i očituju Zorki, da joj je
Amalija majkom. Komedija svršava na tvo-
da je bauš Strommer razkrinjan, Amalija
postaje suprugom grofa Kalkanora, a Zorka
se udaje za dra. Adamića.

Kako se iz ove okostnige vidjeti može,
predmet je vrlo zanimiv, te je iz njega
istorija Kumićić pravo remek-djelo. Komad
obilježe priozorma punim efekta, koji ti
name suze na oči, a ima opet i takorih,
da im se čorjak mora do sita namijati.
Tip „upravitelja dobora“, zvonača Čibice
je tako karakterističan, da čorjak i ne-
hotice gleda pred sobom sina iz krilog
Primorja. Karikatura naša laži-aristokracije
uspjela je piseu takodjer divno. U cijelini
može se kažati, da je gosp. Kumićić i
ovim konudom opravdav sva ono lijepe
nade, koje su se u nj uslagale, kad su se
davale „tri put na našem pozornistu oje-
gove Sestre“.

Kako su glumili glumci neću ni da
govorim, doista je, da kažem samo to, da
su ulog- bile poraziteljne među najvr-
stnije, ali našeg kazališta, te su nam već
imena gg. Mandrović, Fijans, Sajević,
Ružičić-Strozzi i Ljerke Sramore još prije
predstave jamčila, da će u njim naći
Kumićićeva komedija izvrstne interpretatore.
Zagreb, 10. decembra 1890.

Franje Martinov.

1872. i od godine 1878.—1889. dočim je bio od god. 1872.—1878. ministar finansija u Beču, član onoga ministarstva, koje je Slavenu u obče u ovostojnoj poli monarhije pristiskalo o zid. Nećemo govoriti o tom ministarstvu u obče nit o Pretis, kao ministru finansija na pose. Dosta je, da spomenemo, da je to ministarstvo bilo zakletki otvoreni neprijatelji Slavena, da je monarhiju u propast vodilo, da je Pretis bio jedna od glavnih osoba u njem, da se jo za njega obio 1873. „krah“, koj je uništo toliko obitelji u monarhiji — to da je pao i ministarstvo i njegov minister financija Pretis; da je on, kako njemačko novine prošlih dana pišu, već onda, godine 1878., politički umro, pošto, bivši u položaju, nije znao ili nije htio učiniti mnogo dobra za monarhiju.

Ministarstvo je pao, a s njim i Pretis kao ministar finansija, jer nije znalo, nije htjelo raditi o probiti države, jer ju je vodilo u propast; Pretis je već onda politički umro za monarhiju, ali nije umro, paće je oživio kao politički muž u Primorju. Muž, koji je sam i zajedno sa svojimi drugovima monarhiju učuo upravlja, ponalo se nam u Primorje za namjestačka, da njim sam upravlja.

Nek nam se nereče, da se o mrtvih neime nego dobro govoriti. Nećemo govoriti o mrtvu mužu Pretisu, već ćemo govoriti o bivšem namjestačku za Primorje Pretisu, bolje rekuć naseknut ćemo neka djela, što jih je on sam ili sto su jih drugi po njegovoj zapovjedi ili pod njegovim uplivom počinili, navesti ćemo nekoliko činjenica iz više od deset godišnjeg doba njegova upravljanja u Primorju.

One vremena što bijaše Pretis ministrom u Beču, Pino namjestačkom u Trstu, bilo je nekoliko činovnika i viših, prijaznici Hrvatom i Slovenscem Primorju. Čim je Pretis došao opet za namjestačku u Trst, brzo su oni činovnici stisli rogo u se, počeli puhati u druge svirale, ili pak bili su što umirovljeni, što kamo premještani. Kad središnje vlade u Trstu ostali su ili očiti neprijatelji hrvatskoga jezika i imena, i nepoznavajući ga; ili ako su ga poznali, kao da ga ne poznaju; a neki, bar jedan, morao je zatajiti svoje pravedne nazore i raditi proti njim, ili u obče neraditi.

Političkim kotari upravljali su muževi, kao što su Eluscegg, Gumer, Jettmar, te može se reći: bili su goru sluge slabog gospodara. Od dviju političkih činovnika, Hrvata, jednoga starijega napeljalo se je na led tako, da si je skoro i glavu razbio; drugog se je udaljilo iz Priocora, doista dosta na liep način, davši mu dosta uglednu službu, ali udaljilo se ga, da nebude na nepriliku nit kod središnje vlade u Trstu, a još manje, da dodje koji kotar, gdje bi mogao doći u doticaj s narodom.

U svih občinama Istre nastojalo se što usdrati što ukrepići talijanski znacaj, a jedino občinu, koja se je tomu opirala, koja je htjelo sadržati svoj hrvatski znacaj i prećnjači u hrvatsku ostalim občinama Istre, nastojalo se je uništiti, te ju u tu svrhu proglašivalo revolucionarnom, proti kakovoj se je mislilo, da se ima pravo sve i svašta poduzimati. Bila je to občina kastavska, u kojoj se je ukinula autonomna uprava, te koja je na jednom postulu sjeđistom raznih komisara: jednoga političkoga, drugoga više junčinoga, trećega šumskoga. Jedan od tih pisao je ono zloglasno pismo, uslijed kojega se je malo dati „colpo di grazia“ kastavskoj občini, kao ogušti hrvatska I. tre, razdjeleju, uništiti ju; a isto tako uređen i drugoj občini, lovranjskoj, stvari tako, da Ščaka gradjana, koji su volili talijanstvu, dobije sve u svoje ruko na kurist gradiću, a na štetu i propast materijalnu i moralnu seljaka iste občine kao Hrvata. Drugi njih, svakako po napatu i naologu, kazao se je i na rednim na raznim maticama, sasmo da uzmanje povećavano dobiti na svoju stranu proti hrvatskomu kandidatu dr. Vitezoviću, da se pak kašnje može raditi s pučanstvom Istru tako, kao da u njoj neima Hrvata. Samo velikoj svjeti izbornika u svih tri kotarib, u kojih se bira jednoga zastupnika u carinsko vijeće, ima se pripasti, da je bio izabran hrvatski kandidat; uz veline napore pošteneh Kastavaca, uz prošnje, pritužbe, prosjeđe, koje se je slalo imenito na ministarstvo, prestala je doba komisara u Kastavi i uvela se je redovita uprava, kojoj je postao dušom dr. Lagonja, zapustivši karieru, u kojoj bi bio mogao lijepe napredovati.

Kad su neprijatelji Kastava i hrvatstva Istre i među njima Pretis tako poraženi bili, kad su vidjeli da su se njihove pakljenike namjeru arjestuju naroda i početvostnostju njegovih sinova osuđite, tad su udarili u druge gusle. Sam Pretis došao je u Kastav i bio dočekan kao namjestačnik Njegovoga Veličanstva. On kao da je htio i tu molbu nije stiglo došad nikakva odgovor.

svjeo visoko dostojanstvo zlorabit. Preporučivo je, da se nebude preveć hrvatski nadahnuti, da se uči njemački jezik i da se bude mirno. Kao da Hrvat može biti preveć Hrvat, kao da sam njemački jezik može čovjeka spasti, kojim se nije spasio još nijedan Hrvat i kao da su Hrvati Kastva bili krivi nemirom i neredom, koji su u občini malo prije tog vladali i koji su se svakako sa Pretisovim znamenjem posile nekoliko godina u občini kastavskoj udesili.

Kako toj občini, tako i svim drugim, kojih su hrvatski ili slovenski uredovale, silio se je njemački jezik. Sve pritužbe u tom pogledu pošljane i na ministarstvo, svi pozivani na pravico i na zakon, ave to nije ništa koristilo, pače dotični občinski glavari, koji nisu htjeli primati njemačkih glasova, bili su kažnjivani globami i te glasbe bile su povrđivane po najvišim upravnim oblasti. Reklo se je hrvatskim občinam, da država probit zahtjeva nještačko uredovanje, da je to nužno za obstanak države. Naravljeno se je, taj jezik nesamo hrvatskim i slovenskim občinam, nego i hrvatskim i slovenskim školam, se je občinam talijanski uredovom talijanski, poštao se, da se u talijanskih školama samo talijanski podučuje, paće se je podupiralo talijanstvo, gdje se nije moglo prudrići sa njemačtvom, samo da bude na štetu hrvatske.

(Konac slijedi).

Izvješće o glavnoj skupščini krke gospodarske zadruge, držanoj dne 10. studenoga 1890.

(Dalje.)

Iza kako je zadruge dobila dozvolu, da može ustrajati voćarske područnice, jedino u omiljajkoj občini zauzele su se gg. Jedrlinić Niko, nadučitelj u Omiljici i Tončić Aćim, učitelj u st. Vidu, da ustroje svaki svoju područnicu, te se nadaju na skoru jih definitivno utemeljiti.

Bit će, da se stiši početak težak, te iste područnice nisu se još učvrstile, kaku bi trebalo. Istina je, mnogo bi njim bio posao olakšan, kad bi u dotičnih občinama bio školski vrtao, te se ne može od manje, da se ne preporuči nadležnim čimbenicima, da se pobrinu za ustrojenje tih školskih vrtova. Gospodin Aćim Tončić je sa svom područnicu uzeo u našu komad i dobiti i dohvatio divljaka, te je zadružni odbor zaključio, da mu se dopita 8. s. u im popredu, da pokriće troškova i da se na istu područnicu daruje 5 novčica za cjevanje. G. Jedrlinić Niko je, da se svom područnici pak dohvatio cjevanip voćaka i voćnjaka u Klani. Nade je, da će se ova područnica čim prije utemeljiti i u buduće bolje razviti, to da će, u drugih občinama takudjer slijediti njihov primjer.

Zadružni je odbor bio takudjer načelo voćaka i Klani, dajih podieli medju članove. Pomenjuju bješu naručene vucke odaslane u Cres, te su jedva i 20 dana stigle u Krk. Odbor jih je da ovdancku zekapoti, te bude li se koja spasila, podielit će jih medju članove.

Ove godine je odbor pokrajinskog vijeća inače uredio pohod pizanskih klatrica. Dućim su naime minulih godina pizanske klatrioci išli od občine do občine,

te godine bio je određeno po jedan klatrici, da za nekoliko dana podučava nekliko mladića u stanovništvi mjestih, te

ako bio je jedan i u okolici Krka. Opremljio je pak odbor pokrajinskog vijeća podporu zadruži za one mladiće, koji bi

ne bješi podučiti u klatrenju. Uz podporu od 80 novčića na dan podučavali su se u klatrenju mudinci za 12 dana Udrina Kirin i Depicolzane Ivan iz Krka, Bonišić Jakob i pok. Iva Ivac iz Punta, Mrs. Kovčić Ivan Antonov iz Kornića, Trinajstić Ivan pož. Nika iz Vrbnika, Kirinčić Anton i Matov iz Dobrinja i Žgombić Pavao Matov iz Dubačnice. Zaliti je, što se iz Omiljija i iz Baške nije nitko odzvao.

Od strojeva podarenih zadružni osta je i nadalje u Omiljiju osuđa za mulenje kukuruze, a mastilo grožđe dalo se u Bašku. Od plugova, štono su u Dubačnici i Dobrinju, kad i ovi plugi okopaju, nije se došao erpilo nikakve koristi, jer, žalostno ali istinu, nezadu jih ljudi upotrebili.

Pošto je otok ostao bez biks, bio se prijavio zadružni Mata Matanić iz Vrbnika, išao na prodaju liepog junca. Odbor je prijavio to još u märku pokrajinskog gospodarskog vijeća, molbom da dohvati tog junca kan biku za otok. Na tu prijavu

Dodata je ika toga i druga ponuda zadružni odboru, ali pošto zadružna neima k domu, da je izstupio iz odbora kad no se tom sponzoru, niti mogla dobari učestvovanju, da se jednog nitu drugog bika.

Ove godine pribavila je vlast za zadružnu sponzoru buhata u enilen cien. Podišlilo ga se članovom, koji su začeli. Kastva bili krivi nemirom i neredom, koji su u občini malo prije tog vladali i koji su se svakako sa Pretisovim znamenjem posile nekoliko godina u občini kastavskoj udesili.

Kako toj občini, tako i svim drugim, kojih su hrvatski ili slovenski uredovale, silio se je njemački jezik. Sve pritužbe u tom pogledu pošljane i na ministarstvo, svi pozivani na pravico i na zakon, ave to nije ništa koristilo, pače dotični občinski glavari, koji nisu htjeli primati njemačkih glasova, bili su kažnjivani globami i te glasbe bile su povrđivane po najvišim upravnim oblasti. Reklo se je hrvatskim občinam, da država probit zahtjeva nještačko uredovanje, da je to nužno za obstanak države. Naravljeno se je, taj jezik nesamo hrvatskim i slovenskim občinam, nego i hrvatskim i slovenskim školam, se je občinam talijanski uredovom talijanski, poštao se, da se u talijanskih školama samo talijanski podučuje, paće se je podupiralo talijanstvo, gdje se nije moglo prudrići sa njemačtvom, samo da bude na štetu hrvatske.

(Konac slijedi).

ga je ika, pošto mu je ovaj određen izjavio, da je izstupio iz odbora kad no se je učinio, da bijaš svaki pokušaj i svako nećemo govoriti o tom sponzoru, da se stogod podzime i da se ozbiljno počne raditi na korist društva, u izradu uslijed odpora gospodinske jedinice.

Ali sloboda društva nehtjede o tom dalje raspravljati, već predje na glasovanje i zaključiti, da drživo neprastrenje pravomoćno obstoje, da je današnja skupščina raskonti i da se bez svake rasprave odobre končani računi za tekuću godinu. Napokon bude opteta izbran na čelo društva do-sadanji predsjednik.

Ali svenju tomu nije se šta čuditi kad se promisli, da naša kotarska gospodarska zadružna ne samo da ne iziskuje ma koju izuru od svojih članova, već imaju išezlje, da bude pretvorena u njku nova raskonti i drživo podpornog društva. Nego sada pitamo mi: kako i na kom će temelju politički poglavari invictati vlast u djelovanju naše gospodarske zadruge? Na temelju zapisku, skupščinom ne, jer ovih neima ili barem u nijednoj dosadanjoj sjednici nisu bili ovjerovljeni. Na temelju raspravah u skupščinom ne, jer on ovim svakako put nije prieustrovan. Eto vidite, kako pod današnjom upravom naškoristnija naša družava padaju u razsulo! A isto nehajato razvalado je u svakoj drugoj struci ovađanjeg javnog života.

Koncem proljeća, može se reći, da su svi stanovnici našeg grada podpisali molbu na občinu, eda bi se zauzola, da se već jednom proglaši naše mjesto lječilištem. Občinsko zastupstvo jednoglasno prihvati taj predlog, dim bijaše dokazano koliko stoji na arcu našim gradjanom ovo važno pitanje. Priznati, nam je tako, da i u visoki sabor uvažio želju našeg gradjanstva prihvativši zakon o proglašenju Losičnjaka lječilištem. Što se mnogi, a osobito Veloselci nije dobro dojnilo, jest to, što se i Veloselci nije uvrstilo u isti zakon. Pravo su imali zastupnici manjinsko stava zagonjavati i zauzeli so za Veloselci ili Veliki Losičnjak. Navedeni razlozi, da se Maloselci im proglašiti lječilištem, da se mora iz istih razloga to pravo priznati i Veloselci, bili su na svom mjestu i odgovaraju stanju stvari. Sad će možda Veloselci uviditi što im prudi držati se vladajuće struje; kakvu im hrvost iskazuje većina zaborava i koliko im je koristilo bitati u saboru i našem. Rješko se kad dogodi, da jedan zastupnik ima prigode s razlozima zagovarati koristi svog rednog mjesto, a da nemora ureći u obzir i obič interesa pokrajine. Taj redki slučaj pružio se jo zastupnik ovih dviju gradova. A kako ti je on upotrebo taku lijevu okolnost? Upotrebo je ju tim, što je ostao kod kuće i pustio se na milion osobama, koje nisu nikad posjetile ovo krajeve, te ovo po drugi put nam dozakaljko im dobrobit i hrvatski istih leži na arcu. Hoće li se ne oboćuju i pustiti ikad? Hoće li se na obćenju i prijetnoje izboru i u buduće ovratiti? A što je ovo vremena našak prihvatanog zakona uradio na politički poglavari? Sastativo je sad nakon dugog oklovanja drugi odbor pozvao u nj drugu sabor, među kojimima ima vrlo spomenutih, da se ne učinju i u občini i obič interesi. Taj redki slučaj pružio se jo zastupnik ovih dviju gradova. A kako ti je on upotrebo taku lijevu okolnost?

Upotrebo zadružne zaključke izdržebat će se ove godine prije zaključka skupščine medju članove, koji su uplatili godišnji prinos, 10 ekara za čišćenje loza i voćaka i 10 novčica za cjevanje voćaka. Zadružni odbor stara se i o tomu, da bude naš otok dobro rastapan na bečkoj izložbi, ta je i odasao većinu dijelom dočice zaključke pokrajinskog gospodarskog vijeća. Treba reći, da tih izložaka iz otoka nije bilo mnogo, ipak su dostojno zastupljeni, pač uveće glavne proizvode, te su moguća samostan sv. Marije Mandaljene i onaj u Košljunu bili odlikovani mjeđenom medaljom za izloženo vino, a povaljena uspomena dobili su g. Čubranić Juraj iz Baške, vino, a g. Kirinčić pop Anton, duhovni pomoćnici u Dobrinju i g. Luka Vitezović iz Vrbnika, za rakiju.

Uslijed odborove zaključke izdržebat će se ove godine prije zaključka skupščine medju članove, koji su uplatili godišnji prinos, 10 ekara za čišćenje loza i voćaka i 10 novčica za cjevanje voćaka.

Zadružna je ove godine ponosala za 9 članova, kojih sada broji ukupno 87. Svrnemo li okom na osnatak naše zadružne pred tri godine, kad se naime odzvalo samo 20 članova, tad moramo priznati, da smo u ovom trogodišnjem broju, liepo napredovali. Bude li mraza i zanimanje za občinu korist, nije dvojbe, da ćemo tako i dalje kročiti, a čim brojnija bude zadružna, tim lijepe uspjehe moć će postići u svom radu. Hoće nam se samo utravati u početvostnosti i tim dovršavam.

(Slijediti će).

D O P I S I .

Iz Losičnja. (Nastavak dopisa od 14. decembra 1890.). Na to predejednik reče, da on nemi-li, da će se naši članovi, koji će se od plaćanja članarine otegnuti za prenate godine, skoprem nije bila po pravilih odsuđena, kad se ne bude od društvene zadružnje više od najnižeg prinos-a, što se po pravilih pista smije; pošto opredjeljuju ustanove, da se manje od 1 s. far. ne smije zahtijevati, da godišnji prinos članova, tim da se predmetniva, da je ze svaku godinu takav prinos plaćati članovom, ako se drugačije ne zaključi. U stalnom, da ako on (predsjednik) nije sazvao glavnu skupščinu, niti pobirao članarine, to tim povredio pravila društva, da tegu nije niti trebalo, pošto je naša zadružna izplaćila sav svoj izdatak drugim dohodcima, te današnji končani račun, da izaznove višak. On priznaje, da se nije držao dražvenih pravila, ali to da mu nije bilo niti moguće, da se ne učinju i u občini i obič interesi. Rješeno je, da bio skoro sam, jer mu drugi odbornici nisu pomagali; jedan se je dajući zahvalio na časni.

Na posljednje vječi dobi gosp. predsjednik od strane dočinika odgovor, kakav

Pogled po svetu.

Tut, dne 31. decembra 1890.

Austro-Ugarska: Rad sabora i izvještaj moralni smo kroz dulje vremena izostaviti ovu rubriku, koju čemo od sada unaprijed redovito donositi.

Carevinsko vijeće praznikuje još božićno blagdane, te će ostati u novoj godini dulje vremena zatvoreno radi zasjedanja zemaljskih sabora u Českoj, dolnjoj Austriji itd.

U Českoj dogedile su se u novije vremena velike promjene. Staročeska stranka razpala se skoro posve, te je dra. Riegera ostavio velik broj nekadašnjih saborioča, koji su su priključili mladočeskoj stranci. Toj preokret prouzročila je česko - njemačka nagodba, proti kojoj je velika većina českoga naroda.

Staročeskim zastupnikom neće preostati drugo, nego položiti mandate ili stupiti u mlađečesku stranku. Nogodba je već sada pokopana, premda će o njoj u sadašnjem zasjedanju razpravljati.

Bivši ugarski ministar na carskom dvoru, barun Orczy, odstupio je, te mu bježe podijeljen veliki krt reda sv. Stjepana. Na njegovo mjesto imenovan je sekocijski savjetnik u ugarskom ministarstvu nutarnjih poslova Szügony-Marić, kojega hvale kao vrlo sposobnog činovnika.

Zemaljski sabor za Tirol sazvan je na dnevnje zasjedanje za dne 8. januara 1891.

Srbija: Kraljica Natalija podstrala je narodnoj skupštini memorandum u kojem traži svoja prava kao kraljica i kao majka mladoga kralja. U memorandumu nalazi se i žalostna poviest o razvodu braka između nje i razkralja Milana.

U narodnoj skupštini predložio je zastupnik Stojanović, da se razdeli među narod 100.000 piščaka, da bude tako narod uviek pripravan za obranu i navalu.

Bugarska: U subotu svršila je narodna skupština svoje djelovanje pošto je odobrila rad sadašnje vlade te istoj dozvolila, da uzajmi potrebitog novca za vojsku, željeznice itd.

Englezka: Zastupnici nezretnje Irake razcjepljali se radi nemoralnog ponašanja bivšeg im vodje zastupnika Parnella. Sada se sastali pravci irskoga naroda u Parizu, da vičaju među sobom i sa Parnellom, koga bi htjeli nagovoriti, da se povuče sa javnoga djelovanja, što bi svakako najviše koristilo irskoj stvari, za koju se uzimaju i englezki pravci starina Gladstone.

Na novo ljeto 1891.

„Zvonjelica“.

Zapjevala divna vila
U avanuče bieleg dana,
Iz rukama mrljana
Poneštrena probudila.

Priju pitam: a-ku mila,
Drugarice bogodana,
Što mi budži tol za rana,
Tako tebi desnog krila!

Na to vila: novo doba
Osvanulo ljudskom rudu,
Što mi žudiš u tom ljetu?

Čudna ti je željna roba
Sreću želim i slobodu
Narodu mi jošte spušta!

R. Katalinić-Jeretev.

Franina i Jurina

F. Na tom mlađom letu veselimo se!
Jur. Labku tebe, zač nisi gol ni lačan.
F. Mlađemu kralju poklonimo se!
Jur. A to ja to, zač smo njemu dužni za sve, ča imamo.

F. Dajmo tuko skupu.
Jur. I mlađega kralja

F. I mi molim.

Jur. Da nam da dobru letinu.

F. Da se moremo osloboditi duga zla

Jur. Da se budemo zapirali svojemi vrati.
F. Da nam nebudu zapovedali krenjeli i šarenjaci.

Jur. Amen Bože!

Različite vesti.

Dvadesetpetnaestica javnoga djevana. Danas je 25 godina što je stupio prvak trčanskih Slavena velečovani gošpodin Ivan N. a. Bergo g., državni i zemaljski zastupnik te posjednik na Prosekama na javnu polje. Pred 25 godinama izabrala ga trčanska okolica svojim zastupnikom u gradsko i zemaljsko zastupstvo u Trstu, gdje je neprekidno borio se pravice trčanskih Slovenaca, osobito pak onih okolice grada Trsta. U narodnoj borbi ponio se vrata odlučno, nesebično i počitljivo, pa nije čudo što ga Slaveni Trsta i okolice u velike cene i štuju. Cene ga, dapače i daleko izvan granica njegove uže domovine, a štuju ga i njegovu narodnu pravnicu radi njegovog poštovanja i značaja.

Političko društvo „Edinstvo“ i svu našu okolicu, zastupana po svojim pravicama, potklinili su se danas na telidojstvu svemu vodji i predsjedniku te čestitali mu na dvadesetpetnaestici njegovog rodoljubnog rada na korist Slavenih Trsta i okolice.

Glasilo političkog društva „Edinstvo“ izaslo je jučer u svećanom ruhu te donosi na uvdovom mjestu krasan članak posvećen g. starcu. Tomu članuku priključujemo se i mi, želeći iskreno g. svećaru, da bi ga Svečinjanji još godine uzdržao čila i zdrava oskorist našeg mukotrpnoga naroda.

O g. dru. A. Đukčiću možemo danas radostno srce javiti, da mu je pogibeljna bolest poslije dana krenula na bolje, te se usamo, da će biti za koji dan izvan evake pogibelji. Toliko bolestnikovim znamenjem i štititeljem do znanja u rodoljubom i prijateljem u Pasini arđatna hrvata, što nas izvećuju danonice o stanju bolestnika.

Movi stvarjek. Ordinacija odvjetnička komora upisala je u listu odvjetnika mlađe odvjetnike g. dr. Gustava Gregorina sa sjelom u Šefani. Čestitamo srećano vrijednom rodoljubu i milom prijatelju!

Odsudjen. Iz Veloskoga javljava nam, da biješ od tamnojega kotarskoga suda dane 22. t. m. odsudjen na četiri dana zatvora i na plateč troškova oko 40 for. Ivan Dešković. Tuča je Mošćevica, što ju trusic medju narod lažno vestic o tamnojemu narodnom zastupstvu.

Čas utemeljiti. Bratovčićev hrvatski ljudi u Latki. Veleuč. gosp. dr. Vladimir Crnacki, odvjetnik u Šisku, pripozao nam je for. 25 uz telju, da ga upišemo kao člana utemeljitelja naše „Bratovčine“. Zadovoljavajući rodoljubniji grijecitstvo nam publikima hvalimo mu u ime naše „Bratovčine“ klicu: Vivat sequens!

Odakvili se nadalje od čestitanja na korist „Bratovčine“: g. Gojtan Josip, svećenik u Kašćeri for. 1; g. Šime Semelić, svećenik Karmica for. 2; g. Ante Puž, svećenik Rukavac for. 1; g. Franje Jelasić, finansijski tožnik u Trstu 2 for.; g. Juraj Dolžan, svećenik u Vodicah f. 1; g. Mate Šanković, obič. zastupnik Dame for.; g. Grašić Josip, župnik u Bermu for. 2; g. Kustofić Matko, učitelj u Kopru for. 1; g. Rajmund Jelasić u Berseču for. 2; g. Bakarić Josip trg. Spinčić for. 2, dr. Stanger Andrija odv. Volosko for. 2, g. Zamlič Vinko župnik Volosko for. 2, g. J. Vodička kapelan u Međenjicah f. 2, Veličko Barbara 50 nc.

Predsjedništvo političkoga društva „Edinstvo“ pozivlje g. odbrunike i zamjenike k redovitoj sjednici, koja će se obdržavati 4. janura t. g. u 10 sati u jutro u prostorijah „Deltskega podpornega društva“. Dnevni red jest vrlo važan, te želimo, da se gosp. da u podpunim broju odazovu pozivu predsjedništva.

Glasbeno-deklamatorna zabava priređuje dan 11. januara 1891. Hrvatska čitaonica“ u sv. Petru u čumi u svojim prostorijama sa sljedećim rasporedom: 1. Proslav. 2. „Domuvin“, pjeva zbor. 3. Deklamacija „Klevetnikom Hrvatska“ 4. Tko je naš, pjeva zbor. 5. „Doljiva noć“, žaloigra u jednom činu od N. N. 6. „Ustaj red“, pjeva zbor. 7. „Tombola“. Poslijezabave skupna večera. Početak zabave u 6 sati na večer.

Pjevač Hrvat Kašman u Petrogradu. Prijatelji nam piše iz ruske pravoslavne: „Ovdje se posleđuje dane mnogo piće, a još više gvorci o Hrvatu glasovitom pjevaču Kašmanu, koji je pred nekolikom nedjelja stigao u Petrograd i koji je angažovan kod ovađače talijanske opere. Vedite A. Eusebegg sa e. kr. kotarskim ljećnikom i sa vladinim povjerenikom ne-

koji se zanimaju glumistom i muzikom. Rusi ocjenjuje očaravajuću snagu Kašmanova glasa, koji je rezigrano arca slavatelja u svih znanimenitih gradovima zapadne Europe i Amerike. Istina, dokaz Kašman u Petrograd nije se zavoreštala novinarskim buhvajem i talashas - kao što to vidimo kod mnogih njegovih i drugih pjevača i pjevica, koji se ni izdaleka nemogu prispodobiti sa sposobnostima našeg zemljaka. Skromni Hrvat - tako rečeno skoro savsim neponosan u ruskoj priestolnici i občinstvu i po poteklu i po svojoj umjetničkoj radnji - digne se već u prvi mab za onu visinu, koja mu po njegovim sposobnostima pravedno pripada i na kojoj se on do sada zasnovali, gdje god je pred občinstvom velikih gradova pokazao.

Obožnje Vam nemožemo ovdje o njemu pripovjediti, jer bi se moglo reći, da nas u našem sudu zanositi plameni čvrstvo u zemljaku, te da vidimo sve u čarobnjaju vidi. Niye, Mi samo ponovo pratimo i registriramo manjine ruskih listova, a još više občinstva. Dokaz toga pruža najbolje dubbom punc kvaliteti svaki put, kad se zna, da će Kašman pjevati.

Mi ga gledamo samo u „Faustu“, „Rigolettu“, „Otelu“. Ne samo pjevanje, već i sama igra njegova očarava. Divan mu je glas, pun jedrine, snage i zvuknosti. Kad se pomisli na njegovo višegodišnje djelatnost - udirljivo čovjeka još na sile glasa u visini, ona gibkotača u svih nuancama ona gromkost, koja često daleko ostavlja iza sebe i sav abor pjevača. Ruske novine bez razlike alociše svoj sud i kritiku: „elo znamenitoj artisti“. Razumije se, da se publike, pod dojmovi pjevanja Kašmanova, razsipa u još većoj pothvalu. Nu je se glosa Kašmana stegnuo samo na Petrograd. Iz svih ovečih građevina Rusije dolaze ponude, pitanja, prosbe, neki li došao govoriti bar u nekoliko operi. Tako u Moskvi dolaze sa nekome strana telegrami, da bi tamo došao pjevati.

Najvažnije jest ali izmed svega, da je našem Hrvatu Kašmanu ponudjeno mjesto, da se obiljivo u tom radi, da zauzme dobro mjesto u ruskom carevici operi. Njemu će Hrvati lako ide sa rastinom - jer njegov materinji jezik nije dalek ruskemu.

A. g. Kašman jo to već i činom zavjedio. Pjevao je naime po ruski na koncertu uličnik serenade „Don Juan“, glasovit ruskog kompozitora Čajkovskoga. Kritika ruskog sveobuhvatačkog hvalom uznosi njegov pjevanje i izgovaranje ruštinje. Pjevao je vele „osobitom krasotom i odusevljenjem“ i morao je sve tocke na zahtjev publike opotovati. Tako za sad o našem Hrvatu Kašmanu. Drugi put obavljaju i više.

M. D. D.

Hrvatska čitaonica u Kaštu obdržava danas 31. decembra svoju redovitu godišnju skupštinu, poslije koje će ostati na otoku gg. članovi i njihove družine. Namemo se, da će naša koji od tamnojih prijatelja obavijesti o toj skupštini.

Iz Opravljatelja piše nam 29. t. m. Za povjerenika prigodom popisa pučanstva u dvojnoj obnici određen je obični vratilac talijanskih privrženici i usvojari kmetovcevra: kažite, d. m. iste ni Slovinci, ni Hrvati, ni Talijani nego Istrijani. Medju timi mudraci imade i kmetovi, koji u podobnima skupitaju i usvojari, kao n. pr. u Gradini i Topolovcu. Preporučujemo tamnojim kmetovima nek kažu ono što su, i kako govorite. Andrija Bakarić, mladjadi brat počajnoga Antuna. Vjest o toj nesreći potresla je čitavim stanovništvom ovoga grada. Njekoji kažu, da se je Andrija utopio radi žalosti za bratom, drugi opet radi tuge za nedavno preminali mu četeci. Bilo jedno ili drugo, nevraća je svakako velika za onu razvremeniju obitelj, a kojom dijele tugu i žalost mnogobrojni prijatelji obujice pokojnika. Tielo pokojnoga Andrije nisu još našli.

Srđavam, gosp. uređenje, letošnja izveštja ovim žalostnim predmetom, al zato željam vrede, da Vam bude mogli odavati slati samo radostne glasove u nastajućoj godini, koja neka bude sretna Vama i svemu hrvatskom narodu.

Nesreća ne moru. U saboru, nedjelja i ponedjeljak bicamila je ovdje neobična jaka bura, te se je dogodilo više nesreća na kopanju i na moru. Među ostalim ponedjeljak je u ponedjeljak austro-ugarski bark „Marija Andrija“ vlasnici g. Mikulić i dr. iz Bakra, a kapetan gosp. Palic. Bark je dojedio u petak iz Jamske kreće lijecon i rumom, te se usidrio izvan luke. Radi nevremena nije se kapetan mogao prijaviti pomorskoj oblasti. U nedjelju počela mu sridna uslijed silne bure popinjati, te se je čistar noć bori proti buri. Tomu se pridružila još veća pogibelj. Počela je zuje u nj uzlazi voda, sinaljke se pokvarile, a momčad od velikog uspravnog

—

—

—

—

—

—

sretne občine Griznjak t. j. sa g. Petrićem, i to radi gradnje novog pokopaljica ili groblja u rečenoj podobčini. Tom prigodom piše jo e. kr. kot. kapetan jednog austro-ugarskog kažnjevog broda kod nas po obiteljih goriti, koji mu istinito odgovori, da se postavlja govoriti hrvatski. Čuvi to e. kr. kot. kapetan, počea odmah s našim onđe sakupljenim pučanstvom u našem milenijumskom hrvatskom jeziku govoriti, pa odrediv, da se ima graditi novo pokopaljice, vratio se optu u Griznjak, ponos obnovi sladku ili gorku uspomenu, da se i u Kubertonu i u cijeloj ūpi Sterni govoriti izključivo i samo hrvatski. Drago nam je osobito, da se je sam e. kr. kot. kapetan pozvao, da se gori u Kubertonu i Sterni po obiteljih jedino hrvatski, jer ih toga će se moći ostvrditi, da je našim pogrešno učinjen zadnji popis pučanstva, u kojem se ovdje ave, upisalo medju Talijane izvan 11 osoba. Čudite se buži ljudi! Ali tomu se netreba čuditi, buduć nismo mi pred 10 godinama popis pučanstva ništa znali, niti je za to određena komisija išla od kuće do kuće, nego su naši poglavari u Griznjaku sami učinili što i kako jih je bila volja, i kako jim je bilo bolje. Ako budu letos ljudi upisali su u Talijane, moći će sam e. kr. kot. kapetan uvidjeti, da je to učinjeno ti pritiskom i prevarom ili da su se kmetovi sami prodali za Talijane. Nadamo se ipak, da ovaj put ne bude tako. Žalimo samu, što se izabralo za članove komisije ljudi, koji su posevo protivni našem jeziku i koji našem jeziku ne poznaju, a morat će jedino u hrvatske obitelj zafaziti. Preporučujemo našim kmetovima u Kubertonu i Sterni, nek se ne pustite prevrati, neka kaži čisto i bistro što su, kojim jezikom govorite u svojim obiteljih, i h. hrvatskim. Mi uvjek ostajemo Istrijan, ali naš materinski jezik je hrvatski. Ako budu vidjeli, da se kakva ne-pratice čini, nek stvar odmah oblasti prijave. Srđavam ayo. Za osjećaj, da li je popis obavio pravdedno i istinito, odredili su ovdje dva seljaka, da će ići poslije popisa od kuće su se upisali, i ako budu onda doznaли, da je povjerenstvo krivo učinilo, pritužiti čemo se na više oblasti.)

Na koncu moramo još spomenuti, da nam se čudno činilo, što ne bijaš u Kubertonu sa e. kr. kot. hrvatskim i naši d. g. upravitelj sa Sterni, pošto crkva i pokopaljice u Kubertonu spada pod njegov nadzor. Tko je tova krija? Kako mogu svjetornjaci zahvatiti u ona vještina, sa onđe dogovorati se, a da o tom i redovnika ne obavijete? To nam se čini, da nije posve o redu. Nu nije težko pogoditi to ono, tko poznaje ovdjeće odnose. U Griznjaku nisu izumljali naše hrtije i crnila, da jave tu stvar d. g. upravitelju, jerba jo občina siromašna i na rubu propasti, a g. Petrić bio njoj je prirediti dva novčića.

Iz Rieke piše nam 29. t. m. Nešto vrlo cijenjeno obitelj Bakarić proganja nemila sudbina ove godine. Još se nije sleglj zemlja nad novim grobom dinognog Antuna, o kojem biješ govorila na Vašem velečjenjenom listu, zabilježit nam je novi i to groznu nesreću u istoj obitelji. Na sam Božić utopio se u more Andrija Bakarić, mladjadi brat počajnoga Antuna. Vjest o toj nesreći potresla je čitavim stanovništvom ovoga grada. Njekoji kažu, da se je Andrija utopio radi žalosti za bratom, drugi opet radi tuge za nedavno preminali mu četeci. Bilo jedno ili drugo, nevraća je svakako velika za onu razvremeniju obitelj, a kojom dijele tugu i žalost mnogobrojni prijatelji obujice pokojnika. Tielo pokojnoga Andrije nisu još našli.

Srđavam, gosp. uređenje, letošnja izveštja ovim žalostnim predmetom, al zato željam vrede, da Vam bude mogli odavati slati samo radostne glasove u nastajućoj godini, koja neka bude sretna Vama i svemu hrvatskom narodu. Nesreća ne moru. U saboru, nedjelja i ponedjeljak bicamila je ovdje neobična jaka bura, te se je dogodilo više nesreća na kopanju i na moru. Među ostalim ponedjeljak je u ponedjeljak austro-ugarski bark „Marija Andrija“ vlasnici g. Mikulić i dr. iz Bakra, a kapetan gosp. Palic. Bark je dojedio u petak iz Jamske kreće lijecon i rumom, te se usidrio izvan luke. Radi nevremena nije se kapetan mogao prijaviti pomorskoj oblasti. U nedjelju počela mu sridna uslijed silne bure popinjati, te se je čistar noć bori proti buri. Tomu se pridružila još veća pogibelj. Počela je zuje u nj uzlazi voda, sinaljke se pokvarile, a momčad od velikog uspravnog

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

</div

